

Poroka v Madison, O.
V soboto 22. junija se bosta poročila v slovenski cerkvi v Madisonu, gđc. Mary Lazar iz 93 E. 207th St., Euclid, O. in Jolanda A. Kodrich iz Pittsburgh, Pa. Poročil ju bo Rev. Virant ob desetih zjutraj. Par bo stanoval v Pittsburghu. Bilo srečno.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

1117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio

Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$7.00.
Posamezna številka, 3c.

SUBSCRIPTION RATES:

U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$7.00 per year.
Single copies, 3c.

Entered as second class matter January 5th, 1939, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 144 Wed., June 19, 1940

Danes meni, jutri tebi

Radi ali neradi, priznati moramo, da je Adolf Hitler danes gospodar v Evropi. Komaj dobrih dvajset let je tega, kar je stala Nemčija pred vrati v versajski dvorani v Parizu in čakala, kakšno usodo ji bosta diktirali Anglija in Francija. Za mizo so sedeli močni angleški in francoski diplomati in narekovali Nemčiji mirovne pogoje in ji nalagali kazen za prvo svetovno vojno. Nemčija je bila na kolenih in morala je sprejeti, kar so ji naložili. Bila je na kolenih, toda ne na tleh.

Zastoj so svarili dalekovidni možje, tako kot je ameriški general Pershing, da se bo Nemčija nekega dne dvignila in prišla tirjat nazaj, kar so ji vzeli. Modri možje so zmage pijanim Angležem in Francozom pripovedovali, da ni dovolj, če se gadu stre rep, ampak mu je treba izdreti tudi strupene zobe. General Pershing je svetoval pohod naravnost v Berlin in popolno podjarmljenje Nemčije.

Anglija in Francija sta se pa zadovoljili z reparacijami. z nemškimi kolonijami misleč, da bo s tem Nemčija prizadeta tako, da se ne bo nikdar več dvignila. Zed. države, ki so v prvi svetovni vojni rešile zaveznike in jim pridobile zmago, skoro niso dobile besede pri zeleni mizi.

Zdaj se je bojevala druga svetovna vojna, toda brez Zed. držav. Začela se je v Monakovem, ko sta Anglija in Francija, dremajoč spanje brezskrbnega človeka, dovolili Hitlerju radi ljubelega miru Avstriji in potem Češko. Medtem, ko so se v Franciji menjavale vlade in so se politiki pripravili za vodstvo, ko so ljudske vlade zahtevale vedno več pravic in svobodčin za narod, je vladal v Nemčiji en sam mož, ki je ukazal liti topove, graditi letala in voziti na kup ogromne zaloge vojnega materiala. Medtem, ko so se vršile po Franciji sedeče stavke in se je pončalo skoro popolnoma z gradnjo bojne sile, je vpregel Hitler sleherni kolo v tovarni in ukazal slehernemu državljanu delati za državo.

In tako je prišlo kot je moralo priti v teh okoliščinah, da je bila Nemčija pripravljena na udar, Francija je začela pa debelo gledati, kaj vse to pomeni. Z vso naglico so začeli Francozi spreminjati vlade, vlada je vzela v roko industrijo in se začela pripravljati na obrambo. Toda bilo je prepozno. Hitler, navadni kaprol iz prve svetovne vojne, je prekanil zvite angleške in francoske diplomate, si zagotovil Rusijo in ž njo vzhodno stran meje, na drugi strani je pa udaril in šel kot vihar čez vso Evropo. Države so padale kot snopje pod nemškimi oklopnimi kolonami in nazadnje je udrl v samo Francijo. Kot bi se igrala je šla Hitlerjeva armada preko vseh zaprek in v nekaj dneh zasadila nemško svastiko na mestni hiši v Parizu.

Potem se je obrnil nazaj in prijel tisto slavno Maginot linijo, za katero so Francozi potrošili pol milijona dolarjev in o kateri so rekli, da je nepremagljiva. Prijel jo je spredaj čez Reno, se zapodil od zadenj vanjo in v dveh dneh je bila vsa močnega zgradba v njegovih rokah.

Nekaj neverjetnega! Francozi so se še enkrat obrnili na Zed. države meneč, da se bo ponovilo isto kot v prvi svetovni vojni. Amerika je res dala nekaj starih topov in nekaj rabljenih letal, kapljo v morje, toda to je bilo pa tudi vse, če ne računamo gorke simpatije, ki jo je kazal predsednik Roosevelt za zaveznike. Toda gorka simpatija ne ustavlja oklopnih trukov in bombnikov.

Francija ni videla drugega izhoda, kot da je zaprosila Hitlerja za premirje. Druga ni mogla storiti v danih razmerah. Sprevidela je, da ni kos nemški armadi in zastoni bi bile vse nadaljne žrtve. Priznati se mora, da se je francoska armada hrabro borila in nikdar bi se ji ne bilo treba podati, če bi jo bila vlada dovolj opremila, če bi se bila vlada zavedala, da ne sme nemškemu sosedu nikdar zaupati, če bi se bila zavedala, da je edina pot do miru dobro orožje. Hitler je dobro vedel, da je Francija slaba in da jo bo z lahkoto premagal. Če ne bi bil tega vedel, bi se ne bil podstopil vojne.

Zdaj se je miza zasukala in položaj spremenil. Tam, kjer so sedeli leta 1919 angleški in francoski državniki in narekovali ponižani Nemčiji mirovne pogoje, bo sedel tedaj dni bivši kaprol, Adolf Hitler, in bo brez državnikov narekoval mirovne pogoje. Prepričani pa smo lahko, da ti pogoji ne bodo lahki. Zahteval bo nazaj, kar je morala takrat dati Nemčija, vrhu tega pa za nameček še nekaj več, precej več. Francija bo plačala, da bo črna.

Obenem bo pa Hitler popravil pogreško, ki so jo napravili pred dvajsetimi leti Angleži in Francozi, ker niso dodobra uničili Nemčije in ji dali priliko, da se je zopet dvignila. Hitler bo gledal, da se mu Francije ne bo treba nikdar več bati.

Kaj bo pa z Anglijo? Trenutno se še ne ve. Angleži pravijo, da se bodo bojevali naprej. Prepričani so, da jih bo močena bojna mornarica varovala na otočju. To se bo videlo. Gotova stvar je, da Hitler ne more reči, da je zmagal, dokler ne stre Anglije. Prav za prav je bila prva in ta svetovna vojna bojevana radi nadvlade na morju med Anglijo in Nemčijo. Torej je gotovo, da se bo vrgel Hitler zdaj z vso močjo na Anglijo. Kako mu bo to uspelo, ve samo on.

Ko bo opravil z Anglijo, bo šel Hitler po rusko žitnico, Ukrajino. In potem se bo šele ozrl preko Atlantika. Če bo Stric Sam pripravljen, dobro zanj. Če ne bo, se mu bo slaba godila.

Kaj je Hitlerjev načrt?

(Nadaljevanje)

Rauschninig pravi med drugim:

"Vse nemške kolonije v inozemstvu služijo kot teren za nacionalno propagando, katere cilj je dejanska špionaža. V kolesje tega ogromnega aparata so zapletli vsakega Nemca, pa naj bo nemški državljan ali naturaliziran v državi, kjer živi. Vse organizacije, ki niso odločno izpovedale svojega protinacionalnega programa, so spremenili v raziskovalne in politično propagandne organe in jih prisilili k delu, ki gre brezobzirno preko vseh mej legalnosti in lojalnosti.

"Člani teh organizacij kot poedinci splošno niti ne vedo, v kaj so zapleteni. Če nas je bilo še toliko, hismo nikdar opazili, kaj drugače kakor tekovanje strank, ki so se prepirale za časti in prebende. Leto za letom so ta odvrta na tekovanja ujavala v vse inozemske nemške skupine.

"Tako se je utrdila neizprosna kontrola stranke, ki je (že takrat leta 1933) imela naznanj sedem centralnih laboratorijev. Njih naloga je bila nadziranje Nemcev izven Rajha in jih izkoriščati za propagando in špionažo. Nobenih teh organizacij ni šlo za kaj drugega, kaj šele za obrambo germanske kulture (Kulturbundi). Njih edini smoter je bil zbirati hemške izseljence v strašni vojni aparat, ki je razprežen po vsem svetu. Tekmovanja, prepripi, trenja, ki so toliko škodila nemškemu prestižu, so z vso vsmo pospeševali, ker so jim služili za zaslon, ki je prerodovrednim očem z akri val pravi značaj teh nedolžnih, mirnih dobrodelnih in turističnih organizacij."

Ali se nam bodo odprle oči! Hessa imenuje Rauschning "najhujšega bandita te klike." Leta 1934 je bil v Berlinu kongres inozemskih Nemcev, večina mladine. Nekaj odlomkov iz Hitlerjevega govora, ki je udeležence tako navdušil, da so rjuli od zanosu.

"Najprej zahtevam od vas slepo pokorščino. Vi ne boste sami odločali, kaj morate delati v svojem območju. Tudi jaz sam vam ne bom mogel sproti dati navodil, z vsemi podrobnostmi. Vaša poslušnost mora temeljiti na zaupanju vame. Zato ne bom trpel med vam zastopnikov zastarelih parlamentarnih metod. Ti gospodje se morajo umakniti. Če ne bodo hoteli oditi sami, jih bo treba odstraniti s katerikoli sredstvom. Za nemške skupine v inozemstvu je debat in glasovanj konec. Odločali bomo tukaj, jaz ali naš tovariš Hess..."

"Vi boste naša avantgarda, vi boste maskirali naše pripravljanje za napada. Važno je, da imamo v vsaki deželi vsaj dve nemški organizaciji. Ena bo morala vedno protestirati z lojalnostjo, gojila bo gospodarske stike in sploh stike s svetom. Druga bo radikalna in revolucionarna. Zgodilo se bo, da bom to organizacijo celo jaz sam zatajil in je ne bom priznal."

Kočevje—Hitler je odslovil Kočevanje, češ, da se ne briga zanje.

"Zavedajte se, da ne bom delal razlike med nemškimi državljani in naturaliziranimi Nemci v drugih deželah. Na zunaj boste morali upoštevati vsak svoje zakone. Toda naša posebna naloga bo, vzgajati vse Nemce tako, da bom lahko v katerikoli okoliščini prepričan, da bo vsak Nemec brez izjeme upošteval nemški patriotizem, predno bo priznal lojalnost do druge države. S katerimi sredstvi boste povezali svoje rojake v to novo disciplino, to prepustim vam.

"Na odpor boste naleteli povsod. Toda zame je važen samo uspeh. Sredstva me ne brigajo. Kdor se bo upiral, naj se zaveda, da nima ničesar več pričakovati od Rajha in da je zaznamovan s sramoto ter zabeležen za kazen, ki čaka strahopetce in izdajalce."

Taka je torej usoda naših Nemcev: ali bodo zvesti Hitlerju, ali se pripravili na masečevanje!

"Z vašo pomočjo hočem doseči svoje cilje s tem, da bomo do skrajne mere štedili z nemškim premoženjem in nemško krvjo. Vi nam morate pripraviti teren, Nemčija bo raztegnila svojo oblast daleč čez meje vzhoda in jugovzhoda. Pa tudi vi, gospodje, ki ste prišli iz one strani morja, imate iste dolžnosti. Pozabite vse, kar ste se učili. Mi ne stremimo po enakopravnosti, nego po oblasti. Mi se ne bomo ustavljali ob manjšinski zaščiti ali ob drugih zahtevah, ki izhajajo iz sterilnega duha demokracije. Kadar bo Nemčija velika in zmagovita, boste vi sami ukazovali. Kakor so se morali židje razkropiti po vsem svetu, da so dosegli svetovno moč, tako smo sedaj mi od Boga izvoljeni ljudstvo, ki zbira svoje raztresene ude, da zavojuje ves svet."

Po tem pogovoru se je pisatelj Rauschningova pot definitivno odcepila od narodnega socializma.

Mi pa vemo, kaj so naši kulturni in drugi. Vemo tudi, zakaj so vsi naši Nemci tako za (Dalej na 3 strani)

Piknik . . . piknik!

Tako vsak dan čitamo v naših listih o poročilih in vabilih na razne piknike. No, ali moremo kaj za to, če se pa nahajamo v sezoni piknikov. V zimskem času smo se shajali na raznih veselicah in dvoranih in sedaj v poletnem času, ko se vsak najraje umakne vročini kam ven na prosto, pa prirejamo piknike.

Sporočano je že bilo članstvu in cenjenemu občinstvu, da naše društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ priredi piknik na prijazni Pintarjevi farmi na E. 260th St. Kakor nam sporoča naš pripravljalni odbor, bo na omenjenem pikniku res prava domača zabava.

Dragi bratje in sestre, pomislmo, da se piknik prireja za vse člane, za starejše in mlajše ter zato tudi pričakujemo, da se bo vse članstvo tudi udeležilo tega piknika, da bomo lahko rekli na pikniku: "Le pogledite nas, tukaj smo zbrani vsi Jožefovci, nobenega ne manjka!" Kaj mislite, da bi ne bilo to lepo, če bi res mogli tako zaklicati, da bi vsi ljudje vedeli kako složno delujemo pri našem društvu.

Prav vljudno pa vabim na ta naš piknik tudi vsa ostala društva v naši naselbini ter vse posamezne rojake in prijatelje našega društva, kakor tudi vsa bratska društva iz bližnjih in sednjih naselbin. Čim več nas bo, tem bolje se bomo zabavali, kajti v veliki družbi je vse bolj živahno.

Nikomur pa se ni treba bati, da bi bil mogoče lačen ali žejen, seveda svetujemo pa vam, da vsak pride bolj zgodaj, o pravem času, to se pravi, takoj popoldan, ker se lahko pripetijo, da proti večeru zaloga okrepčil že poida. Poleg tega pa boste lahko deležni lepega darila ali nagrade v gotovini.

Torej še enkrat, vsi tisti, ki ljubite veselo zabavo, kar stopite na piknik v nedeljo 23. junija k Jožetom in Jožicam. Garantiram vam, da boste šli zadovoljni in v veseli domov. Na veselo svidenje v nedeljo 23. junija na Pintarjevi farmi vam kliče ena, ki bo navzoča! — W.

Za
pouk
in
izobrazbo

Piše
LOVRENC
SUHADOLNIK

Članek 39.

DOBER NASVET

Kjer je v družini več fantov in deklet, tam starši tudi vedno gledajo, da se delo razdeli enakomerno na vse otroke. Posebno se to lahko napravi med dolgimi poletnimi počitnicami tako, da so se otroci v tem času priučili različnega dela in že vsak ve, kaj mu je narediti in kako.

Nekateri otroci se seveda ne bodo strinjali z tako odredbo staršev, toda očetova beseda mora biti na mestu, kajti njegova naloga je, da skrbi, da se v družini vse izvrši po danem navodilu. Poznatni ne sme nobenega obzirala ali popuščanja. Očetova beseda mora biti zadnja v družinski postavi.

Recimo, da so počitnice že pri kraju in že je tukaj dan, ko bo treba otroka zopet vpisati v šolo. Veliko lažje bo za otroka in prav tako tudi za očeta, da se ene par dni pred vpisom v šolo oče pogovori s svojim otrokom ter mu pomaga pri izbiri raznih predmetov, katerih naj bi se sin potem učil, ker s tem bi bilo sinu prikrasjano na delu in skrbet.

Prvi teden šolskega pouka v višji šoli je nepopisne važnosti in ravno v tem času potrebuje otrok največ pomoči. Skrbeti je treba, da se otrok navadi prinašati šolske knjige domov in da vselej napravi dano mu šolsko nalogo ter se pripravi za pouk prihodnjega dne.

Starši, nikar ne verjemite svojemu otroku, če vam pravi, da nima ničesar za domačo nalogo. Naj vam jaz povem, da to ni res. Noben učenec ne more napredovati v šoli, če se ne uči doma. Mnogo staršev je, ki ne poznajo učenja in razmer v višjih šolah, toda resnica je, da pravo učenje je doma. V šolskih sobah je nemogoče misliti na pravo učenje, ker je tam preveč učencev in vse preveč šepetanja. Vse take stvari vzbujajo raztresenost pri učenju. Šola je samo voditeljica in pomočnica pri učenju, a pravo študiranje pa se vrši doma.

Omenjal pa sem že in sedaj zopet ponavljam, da kadar prinese sin ali hčer svoje knjige domov in se vsede k učenju, tedaj je vaša dolžnost starši, da skrbite, da je v hiši mir, da tako oni pri učenju zbere svoje misli. Vsa četa petje, glasno govorjenje, radio programi itd., vse to učenca moti. Torej zapomnite si, če hočete pomagati svojemu sinu ali hčeri pri učenju, tedaj vpoštevajte ta moj nasvet.

Nespametno bi bilo misliti, da glasno govorjenje ne moti učenca pri njegovem delu, ker vsake ve, kdor je kaj študiral, da so možgani najbolj dovzetni za učenje tedaj, če vlada v prostoru mir, le tedaj zamore učenec zbrati svoje misli in jih vpreči le v učenje in nič drugega.

Če vas slučajno obišče vaš prijatelj ali prijateljica v času, ko je otrok pri učenju, tedaj nikar ne govorite preveč glasno in ne v isti sobi, kjer se otrok uči. Če je eden izmed otrok prej gotov z učenjem kakor drugi, tedaj ne pustite, da bi ta delal hrup v hiši in s tem motil druge, ki so še pri knjigah.

Očetova beseda mora biti v vsaki družini sveta postava, če ta ne zaleže, tedaj pa naj zopet šiba. Žalibog, da otroci premnogokrat ne upoštevajo očetove besede. Kjer oče in mati delujeta v popolnem soglasju, tam bo prav gotovo vladal mir in sporazum med starši in otroci.

SLOVENSKA ŽENSKA ZVEZA

Ustanovljena 19. decembra, 1926 v Chicagi, Ill.

Inkorporirana 14. decembra, 1927 v državi Illinois.

Duhovni svetovalec: Rev. Milan Slaje, 1709 E. 31st St., Lorain, Ohio.

GLAVNI ODBOR:

Predsednica Mrs. Mary Prislard, 1034 Dillingham Ave., Sheboygan, Wis.
Prva podpredsednica Mrs. Frances Rupert, 19303 Shawnee Ave., Cleveland, Ohio.
Druga podpredsednica Mrs. Mary Goghe, 4517 Coleridge St., Pittsburgh, Pa.
Tretja podpredsednica Mrs. Mary Shepel, 5 Lawrence St., Ely, Minn.
Četrta podpredsednica Mrs. Frances Raspet, 305 Spring St., Pueblo, Colo.
Peta podpredsednica Mrs. Mary Kocjan, 5 Ash St., Calumet, Mich.
Tajnica Mrs. Josephine Erjavec, 527 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Blagajničarka Mrs. Josephine Muster, 714 Raub St., Joliet, Ill.

NADZORNICE:

Mrs. Mary Tomažin, 1902 W. Cermak Road, Chicago, Ill.
Mrs. Mary Otoničar, 1110 E. 66th Street, Cleveland, Ohio.
Mrs. Mary Smoltz-Lenich, 609 Jones St., Eveleth, Minn.

PROSVETNI ODESK:

Mrs. Albina Novak, urednica in upravnica "Zarja," 1135 E. 71st St., Cleveland, Ohio.
Mrs. Frances Ponikvar, 1030 E. 71st St., Cleveland, Ohio.
Mrs. Frances Sušelj, 726 E. 160th St., Cleveland, Ohio.
Mrs. Anna Petrich, 2178 Burton St., Warren, Ohio.
Mrs. Emma Shimkus, 717 Fifth St., La Salle, Ill.

SVETOVALNI IN POROTNI ODESK:

Mrs. Agatha Dezman, predsednica, 649 So. 29th St., Milwaukee, Wis.
Mrs. Anna Kameen, P. O. Box 767, Forest City, Pa.
Mrs. Rose Jerome, 214 Grant Avenue, Eveleth, Minn.
Mrs. Agnes Mahovich, 9525 Ewing Ave., South Chicago, Ill.
Mrs. Olga Mirkovich, 2348 N. W. Roosevelt St., Portland, Ore.
Namestnica nadzornicam Josephine Seelye, 1228 Addison Rd., Cleveland, O.

Zlata kampanja — zlati jubilej

V zadnjih mesecih ste večkrat brali, da je pri Slovenski ženski zvezi v Ameriki v teku takozvana Zlata kampanja, ki se vrši na čast zlatega jubileja naše priljubljene glavne predsednice, gospe Marie Prislard, katerega bo obhajala ta teden v petek, to je 21. junija 1940. V poročilu katerega nam je poslala glavna tajnica, za v priobčitev v prihodnji številki našega mesečnika Zarja je razvidno, da so se članice bolj pridno zavezale za lep uspeh v mesecu majniku in da je bilo vpisanih 300 novih članic, kar napravi skupno število novih v tej Zlati kampanji do zadnjega dne v majniku 574 v odraslem oddelku in 244 v mladinskem oddelku ali skupno 818 novih članic. Če upoštevamo sedanje čase, ko so agitacije za novo članstvo res delo za tiste, ki bi jih rade pridobile večje število, potem moramo priznati, da je 818 novih članic res lepo število. Toda smo še daleč od našega cilja, ki je bil pridobiti vsaj en tisoč novih članic v Zlati kampanji in na ta način izkazati svojo ljubezen do osebe, ki je poklicala našo Slovensko žensko zvezo v Ameriki k življenju in ki s vso vsmo in požrtvovalnostjo drži krmilo pri vozu poslovanja že od ustanovitve pred 14 leti in vodi ta naš voz po vseh ovinkih in potih, brze da bi se enkrat kam drugam zasukal ali pa šel s poti, ki je usmerjena do najpomembnejšega cilja v naši novi domovini.

Kdo lahko danes reče, da nam ni potreba združenih moči ako hočemo stati trdno na braniku za svoje prepričanje in svojo narodnost? Jaz mislim, da ga ni med nami, ki se danes ne zaveda, da je treba pri vsaki koristni in uspešni akciji skupnih moči vseh, ki jim je pri srcu blagostanje človekoljubnosti! In mi v Ameriki imamo moč za izpeljati svoje dobre namene in cilje, potom organizacij katere so med nami izrečno v blagor združitve mater in žen kakor tudi naših hčera, da bodo toliko lažje sledile po začrtanih potih Slovenske matere v tujini, katerih srca so čedalje bolj polna ljubezni do svojih domačih v Jugoslaviji. V naših srcih nam čedalje bolj glasno šepeta vzdihljaj: Bog varuj našo staro domovino, nikar ne dovoli, da bi se črni oblaki vojne razprostrli po njej in da bi se v potokih in studenčkih prelivala človeška kri namesto čiste vodice ter polja bila razrušena s klanjem nedolžnih sinov in možakov, ki si drugega ne želijo kot le majhen prostorček za negovanje zemlje na kateri si lahko pridelajo le toliko živeža za telesni obstanek. Danes ni nobene garancije, da je Jugoslavija varna pred sovražniki, ko je vendar dovolj jasno, da prežijo na njo od vseh strani. Zato pa bodimo mi tukaj trdno pripravljeni pomagati rodni domovini naših staršev, pradedov in nas samih v slučaju, da se zasliši klic trpečih. In ravno naša Slovenska ženska zveza v Ameriki bo ena izmed tistih močnih sil, ki bo napela vse moči, da se pomaga v vseh ozirih.

Torej Slovenke, Jugoslovanke, ki imate v sebi čut ljubezni do stare domovine, nikar ne stojte kar same, ker sedaj se vas vabi in kliče: pristopite v naše vrste ker le v skupnosti in vzajemnosti se lahko doseže marsikaj, kar je drugače sploh nemogoče.

Kot voditeljica Zlate kampanje mi je veliko na tem, da bi pridobile veliko število novih članic, da bi na ta način javno pokazale svoja ljubezniva čustva napram osebi, ki živi za ugled slovenskega ženstva v širni Ameriki in katere misli in dejanja so samo za našo povzdigo med ameriškim ženskim, da jim pri svojih aktivnostih zatrujemo, da smo v prvi vrsti hvaležne svoji novi domovini ki nam je dala varno zavetje in našim potomcem priliko živeti kot ljudje z vso svobodo in pravico do vsega kar imajo drugi v Ameriki. Torej drage rojakinje, ko berete te vrstice ne recite: bomo že videle, mogoče bomo pristopile ob drugi priliki, marveč se skupno zavzemite za dobro stvar sedaj, tukaj! Naše odbornice od vseh clevelandskih podružnic so pridno na delu ter skušajo na vse načine priti v dotiko z vami, da bi vam raztolmčile kaj boste deležne ako ste v naših vrstah, prosim vas nikar ne obrnite gluho uho vsem tem prizadevanjem temveč recite: gotovo hočem biti tudi jaz med vami, vpiši me še danes!

S tem boste sebi odprnili največjo korist kakor tudi zavest, da ste tudi Vi ena izmed mnogih, ki delujemo skupno za procvit najlepše organizacije v Ameriki. Sprejemamo katoliške žene, slovanskega pokolenja ali če so poročene s Slovonom, ki so v starosti 14. do 55. let. Mesečnina je samo 25 centov na mesec. V mladinski oddelki pa lahko pristopijo deklice od 4. do 14. let, ki plačujejo 10 centov na mesec. Vzame se Vaša častna beseda, da ste pri dobrem zdravju. V slučaju smrti se pa izplača do sto dolarjev k pogrebni stroškom.

Sedaj pa še par vrsti našim pridnim članicam in odbornicam: V petek je rojstni dan gospe Prislard, priporočam vam prav iz srca, da ji pošljete kot vezilo k zlatem jubileju voščilo v katerem je priloženo ime nove članice, katero ste pridobile nalašč za ta dan, da jo razveselite. Torej prosim lepo, da bi upoštevale te vrstice in to storile za kar se vam vsem skupaj prav srčno zahvaljujem v imenu naše glavne predsednice ter ostajam z hvaležnimi pozdravi.

Za uspeh Zlate kampanje, vam udana

Albina Novak, urednica glasila "Zarja."

WINNETOU

Po nemškem tiskarju K. Mayu

Tokeihun je vstal.

"Moji rdeči bratje naj gredo z menoj! Old Shatterhand naj si izbere šotor, ki bo v njem stanovanj."

Šli smo. Še zadnji predzorni udar sem poskusil.

Stopili smo ob šotorih navzgor. Skrbno sem prežal na vse strani in nazadnje res opazil blizu konca vasi šotor, pred katerim so sedeli štirje Komanči.

Djal sem roko na usta in zalajal kakor coyot. Koj mi je odgovorilo lajanje v šotoru.

Skočil sem k šotoru.

"Tule bo stanoval Old Shatterhand!"

Osupli so se spogledali poglavarji. Na tako možnost niso mislili, čeprav je prav za prav težala na dlani.

Tokeihun je odločno odkimal.

"Tega šotora Old Shatterhand ne bo dobil!"

"Zakaj ne?"

"Ker v njem stanujejo sovražniki Komančev."

"Kaki sovražniki?"

"Dva belokoža in rdeči mož."

"Kateri so tisti ljudje?"

"Rdeči mož je Winnetou, poglavar Apačev. Eden izmed obel belih pa je Sans ear, veliki sovražnik rdečega plemena. Onega tretjega pa ne poznamo."

Ali niso vedeli, da so ujetniki moji tovariši? — Nisem se sicer ničesar omenil o njih, ne Maramu ne Tokeihunu. Toda ali nista morebiti Morgana omenila, da so ujetniki moji tovariši? —

Odločno sem dejal:

"Old Shatterhand bi rad videl vaše ujetnike."

Vstopil sem, prišli so za menoj. Tudi Bob je vstopil.

Na rokah in nogah zvezani so ležali ujetniki na tleh, povrhu so bili privezani še h kolom. Gotovo so že vedeli, da sem v taboru, glas coyota vsaj je Winnetou povedal, da sem blizu. Nobeden pa ni zinil besedice, niti trenil niso.

"Kaj so storili tili ujetniki?" sem vprašal.

"Ubili so sinove Komančev."

"Ali je moj rdeči brat Tokeihun videl, da so katerega ubili?"

"Bojevniki so videli."

"Bojevniki bodo morali to dokazati! Šotor je moj in tili trije možje so moji gostje!"

Vzel sem nož, da bi jim pre-rezal vezi.

Eden poglavarjev me je zgrabil za roko.

"Old Shatterhand naj pusti naše ujetnike pri miru!"

"Zakaj? Moji gostje so."

"Tili možje morajo umreti. Ne morejo biti gostje našega belega brata!"

"Kdo mi bo to zbralil?"

"Poglavarji rodu Racurro."

Postavljal sem se med ujetnike in Komanče.

"Bob, prereži jim vezi! Najprvo Winnetou!"

Črnc se je že lotil svojega gospodarja, pa ubogal je. Menda je tudi sam spoznal, da potrebujemo najprvo Winnetoua.

"Črni mož naj vtakne nož za pas" se je hudoval Tokeihun. Pa že je bil Winnetou prost.

"Uff —!"

Poglavar je planil nad Boba, ki je že klečal pri Samu.

Zastavil sem mu pot. Zamahnil je z nožem, odskočil sem, pa v nadlaket me je zadel.

Ni utegnil izdreti noža, moja pest ga je treščila na tla. Še en udar in drugi poglavar je nezavesten padel. Tretjega sem zgrabil za vrat, Tokeihuna pa je Winnetou tiščal za grlo, čeprav so mu bila zapestja oteklata od jermenov.

Tiho se je vse izvršilo, le en sam uff je zadonel. V dveh minutah smo bili gospodarji šotora in poglavarji so ležali na tleh, zvezani in z zamašenimi usti. Bojevniki so stali zunaj, nobeden ni slutil, kaj se je zgo-

Sam si je drgnil otrple ude.

"Heavens, o pravem času si prišel! Ampak povej, Charley, kako si to naredil?"

"Pozneje vam vse povem. Tili rdečkarji imajo orožja dovolj na sebi, vzemite si ga! Nismo še svobodni, delo nas še čaka."

Tudi sam sem za vsak slučaj vložil v repetirko nove nabojke. Vmes sem tovarišem razlagal svoj načrt.

Zaenkrat bi naj ostali v šotoru in stražili poglavarje, sam pa bi opravil z bojevniki. Če bi Komanči napadli šotor, ali če bi kateri le samo vstopil brez mojega dovoljenja, bi naj poglavarje takoj ustrelili.

Sans ear je še hotel zvedeti, kako se bom izrezal, pa potolažil sem ga, da pojde vse gladko, in stopil pred šotor.

Iz spoštovanja do poglavarjev se je straža za nekaj korakov umaknila, za njimi pa so bojevniki v gručah čakali, kako se bo zadeva iztekla.

Stopil sem najprvo k strazam.

"Moji rdeči bratje so čuli, da je Old Shatterhand toliko kakor vsak izmed sinov rodu Racurro?"

"Da!" so odgovorili.

"Old Shatterhand je torej vaš brat. Govoril bo sedajle o važnih zadevah s svojimi rdečimi brati. Sklinal bo bojevnike na posvetovanje, vi pa ostanite pred temle šotorom in stražite ujetnike!"

Stopil sem še k radovednim gručam.

"Moji bratje naj skličejo vse bojevnike rodu k posvetovanju!"

Razšli so se. Sam sem šel na zborovalni prostor.

Kdor ne pozna dobro indijanskih običajev, bo sodil, da sem nastopal zelo predzorno in samooblastno. Toda Indijanci imajo svoje nepisane zakone in kdor jih zna obrniti sebi v korist, bo dobro izhajal z rdečimi. Sicer pa je šlo za življenje in več ko življenje s svojim držnim nastopom tudi nisem tvegala.

Obrisal sem si kri z nadlakti in skril rano pa sedel in čakal.

V desetih minutah je bil zborovalni prostor poln. V velikem krogu so stali bojevniki in na sredi je bil prazen prostor za starešine. Mirno in tiho so se Indijanci zbrali, nobeden ni rekel besedice, molče in resno se je vsak postavil na svoje mesto ter nepremičen kakor kip čakal, da začne.

Mignil sem starešinam, sedli so v polkrogu meni nasproti in začel sem:

"Old Shatterhand je kadil pi-pa miru s poglavarji Komančev. Ali ni tako?"

"Da," so odgovorili starešine.

"In rod Racurro ga je sprejel za svojega brata. Ali ni tako?"

Spet so pritrdili.

"Tokeihun mu je dovolil, da si sme izbrati šotor, ki bo v njem stanovanj pri svojih bratih. Ali ne?"

"Da."

"In vendar ni bilo tako! Poglavarji mi niso dovolili, da bi si izbral šotor po svoji volji. Ali so poglavarji rodu Racurro lažnivci?"

V taboru Komančev so štirje ujetniki. Podali so se v varstvo Old Shatterhanda. Ali jim je smel Old Shatterhand varstvo odreči?"

"Ne."

"Vzel jih je v svoje varstvo in povedal poglavarjem, da so njegovi gostje. Ali je smel tako storiti?"

"Smel in moral je tako storiti. Toda sodbi se ne sme in ne more odtegniti. Sme jih šteti, da umreti mora z njimi, če jih zbor bojevnikov obsodi na smrt."

KAJ JE HITLERJEV NAČRT

(Nadaljevanje z 2 strani)

Hitlerja, čeprav vedo, da se jim tu godi bolje. Saj morajo biti, če niso sami od sebe pa zaradi strahu pred drugimi Nemci.

Po Hitlerjevi tezi je na razpolago ogromna množina sredstev za tako oslabitev, katerekoli države, da jo potem premagaš brez težave. Povsod se dobe partikularisti, ki streme po narodni neodvisnosti ali gospodarski oblasti ali politični moči. Neutešeno poželjenje in ponižan ponos sta bili vsaki revoluciji najboljša pomočnika, ki sta zadala sovražniku udarec za hrbotom. Tudi poslovni ljudje so taki, za njih je že sama beseda dobiček pisana z velikimi črkami. Niti patriotizem se ne more upirati skušnjavam. Gre le za vprašanje organizacije in denarja. Vprašanje denarja pa ni pri Hitlerju bilo nikdar važno. "Denar mora biti," in bil je in nikoli ga ni brigalo, od kod in kako se je dobil. Ta morala je vodila in vodi še danes vse njegove sodelavce."

V zadnjem času so tudi v Jugoslaviji doživeli jasne dokaze, kako se pride do denarja — ponarejanje bankovcev in podtikanje v javne blagajne in v promet.

"Strah in osebna korist privredeta lahko sleherni državo do kapitulacije. Povsod se dobe pripomočki, ki odklenejo pokret, v inteligenčnih in socialnih krogih. Kadar je enkrat struja odprta, se razvija samo po sebi. Pomanjkanje trdnega prepričanja vodi vedno v rušenje. Po drugi strani pa se prav tako lahko izkoristi tudi fanatična gorečnost. Sport, verska strast, neumnost in katerakoli pretiranost služi za metodično razdiranje državne skupnosti. Z vsem tem se lahko fabricira javno mnenje."

Katerih in kakšnih sredstev se Hitlerjem še poslužuje v svojo svoje špionaje?

"Žensk, zlasti iz visokih krogov; pa tudi abnormálnih ti-pov, profesionalnih pustolovcev ne zametava. S svojimi dim-plomati ni bil zadovoljen. 'Sedaj organiziram svojo lastno diplomatično službo. To pride drago, a pridobim na času. Urejujem vprašalnik o osebnosti, ki me zanimajo. Dal sem

sestaviti popolno listino vplivnih oseb po vseh državah. Na teh listinah bodo vse potrebne informacije. Ali ta in ta sprejme podkupnino? Ali ga lahko pridobiš na drugi način? Ali je domišljav? Je erotično razpoložen? Katere tipe žen ima najraje? Ali je homoseksualec? Pri tej zadnji kategoriji je treba biti zelo previden, kajti vezi s temi ljudmi so lahko nerazdružljive. Pri kakem drugem — ali mora prikrivati kaj iz svoje preteklosti? Ali je dostopen izsiljevanju? Ima posebna razpoloženja: šport, rad glumi, se baha? Rad potuje? S tem vdim svojo pravo politiko, pridobivam ljudi za svojo stvar in si zagotavljam vpliv v vsaki deželi."

"V politiki ne poznam nobene morale. Očitajo mi, da imam okoli sebe same častihlepneže in koritarje. Kakšna neumnost. Ali naj gradim svoj Rajh s po-božnjaki? Samo na take, katerih osebni uspehi so povezani z mojo stvarjo, se lahko opiram. Sploh me pa izboljšanje sveta ne briga. Prav nič me ne zade-ne, če mi očitajo, da sem so-vražnik vsake morale in zaščit-nik zločinov. Moje načelo je: Masa mora biti malodušna."

"Strah je dobro sredstvo, toda jaz poznam še bolj učinkovit pripomoček: Metodično preoblikovanje duševnosti in čustvenosti mase. To je neke vrste propaganda, posebno, ko imamo radio. Da, naša pot je blatna, toda jaz ne poznam nikogar, ki bi si ne umazal nog na poti k slavi!"

"Svet se mora vladati s terorjem." To njegovo geslo bridko občutijo njegovi politični nasprotniki v koncentracijskih taborih." Rausing piše:

"Grozovitosti, ki so jih zagrešili S. A. in S. S. z nezaslišano rafinirano okrutnostjo proti političnim nasprotnikom, so bile del skupno začete političnega programa. Čuvaje za taborišča so sistematično izrabili iz najnižjih plasti kriminalnih krogov. V te polvojaške formacije so uvrstili posebne skupine notoričnih pijancev, apašev in ponovno kaznovanih zločincev. Ta selekcija tipov za posebne politične potrebe je značilna poteza režima."

Kako je Hitler sprejel pri-

tožbe internirancev o krutem postopanju?

"Kričal je, da jmu je poje-mal glas, cepetal je in razbijal s pestjo po mizi in po zidu. Usta so mu penila, sopol je kakor histerična ženska in pretr-goma bruhal iz sebe: 'Ne ma-ram tega (pritožb namreč) — tabor — izdajalni!' Kuštral si je lase, pačil obraz, begal z očmi, ves zaripel. Bal sem se, da ga ne bo zadela kap. Naenkrat pa so vsi simptomi izginili. Zakaš-ljal je, si pogladil lase, boječe pogledal okoli sebe in nas vprašujoče motril. S hripavim in mirnejšim glasom je začel:

"Vse to je smešno. Ali ste kdaj opazili, kako vro skupaj zijala, kadar se dva postopaca na cesti stepeta. Krutost im-pionira. Krutost in brutalnost. Povestna masa rešpektira silo in divjaštvo. Ženske tudi. Žen-ske in otroci. Ljudje čutijo po-trebo po ustrahovanju, groza jih kar olajša. Če se javno zbo-rovanje konča s pretepom, ali niste opazili, da se tistim, ki so dobili največ batin, najbolj mu-dni vpišati v stranko. Vi pa mi pripovedujete o torturah in se zgražate. Saj to masa vendar zahteva. Strah ji je potreben."

Prepovedujem, da bi čuvalje kaznovali. Da pa se bodo ti tra-pasti 'nemški nacionalisti' po-tolajili, no, naj eden ali dva dobita kazen. Ne pustim, da bi se koncentracijska taborišča pretvorila v družinske penzio-ne. Teror je najmočnejše poli-tično orožje in jaz se mu ne bom odrekel, češ, da žali kake-ga buržujskega tepca. V vojni ne bom postopal prav nič dru-gače. Že sedaj je moja dolž-nost, da zakrknem nemški na-rod in ga pripravim za vojno. Zmerna vojna je najbolj kru-ta. Zasejal bom teror z vso na-glico vseh svojih destruktivnih sredstev. Uspeh je odvisen od brutalnega sunka, ki ustrahuje in demoralizira. Čemu naj bi s svojimi političnimi sovražniki postopal drugače? Dvakrat se bodo premislili, predno bodo začeli delati proti nam, če bodo vedeli, kaj jih čaka v koncentracijskih taboriščih. — In če so med vami šleve, ki jim to ni všeč, naj gredo živet z nunami v samostan. V moji stranki ni prostora zanje!"

Lani je izdal Rauschning tu-

di malo poljudno brošurico, na-slovljeno na Hitlerja. Tam mu očita: "Za kaj izpostavljaš največjim grozovitostim ljudi, katerih edina krivda je drugač-no politično prepričanje? Za-kaj imate v uradih ljudi, ki spadajo kot zločinci v kaznilni-ce? Gospod Hitler, vi dobro ve-ste za vsa ta grozodejstva. In jaz sem iz vaših ust slišal: 'Mi moramo biti kruti, naša vest glede grozot mora biti zopet mirna.'"

"Kar se godi v naših tabori-ščih in mučilnicah z ljudmi, ki se ne morejo braniti, niso stra-hotne pravljice, ne židovske iz-mišljotine. Takih ponižanj in muk bi se ne mogel zmisлити člo-vek pri zdravi pameti. To pa se godi v našem imenu in vi do-bro veste, da pretepajo ljudi do smrti, da urinirajo na one, ki se onesveščajo, zato da bi jih zopet spravili k zavesti, da ima-jo posebne ž žebli nabite mu-čilne sode, v katere stiskajo ži-ve ljudi; v našem imenu priza-devajo jetnikom najgrozovitej-še muke samoponižanja, sramo-tenja slabotnih oseb pred mu-čitelji. Gospod Hitler, ali je to simbol vaše nemške svobode in veličine? Ti stotisoči nesrečnih ljudi, katere zapovedujete mu-čiti do smrti in katerim boste pridružili še druge stotisoče, ko boste odprli 'vojno pozorišče notranje Nemčije'?"

Prav iste metode uporabljajo sedaj v taboriščih, kjer so Čehi in Poljaki!

In ta človek govori: "Mi ve-mo, kaj hočemo. Mi hočemo svetovno revolucijo. Ne bomo več odnehali ... Drugega izho-da ne smemo dovoliti Nemčiji."

Da bi dobil svobodne roke za oboroževanje in pripravo za ta končni cilj, je zmogel vsega. Po Rauschningovih beležkah je govoril svojim zaupnikom:

"Pripravljen sem parafirati in podpisati vse, kar bodo ho-teli. Podpisal bom na vse kon-cesije, le da bom lahko svobod-no razvijal svojo politiko. Ga-rantiral bom vse moje, sklenil bom vse nenapadalne pogodbe in prijateljske pakte, ki jih bo kdo hotel. Neumen bi bil, če ne bi uporabljal teh sredstev in bi se izgovarjal, da bom moral ne-kega dne prelomiti svoje naj-svečanejšje obveznosti. Ni ga še tako slovesnega pakta, ki ne bi bil prej ali slej prelomljen ali bi ne zapadel. Večnih pogodb ni. Tankovesten človek, ki se čuti dolžnega, da vprašuje svo-jo vest, predno pristane na pod-pis, je pravi tepec; tak naj se ne vtiika v politiko. Zakaj naj bi ne napravil nasprotniku ves-elja s tem, da podpišem zado-volje in si domišlja, da je z njim nekaj uredil? Čemu bi danes ne podpisal pogodb in bil v najboljši veri sveta svoboden, da grem jutri lahko preko njih, če se mi bo zdelo potrebno, če se mi bo zdelo za bodočnost nemškega naroda potrebno. Jasnó, da bom podpisal kateri-koli papir. To me ne bo oviralo pred dejanjem, ki se mi bo v danem trenutku zdelo primer-no za korist Nemčije. Podpisal bom pogodbo z Vatikanom, iz-trebil pa bom krščanstvo v Nemčiji. Ko me bodo moji to-variši slišali govoriti o svetov-nem miru, o razorožitvi, o ga-rancijskih pogodbah, bodo do-bro vedeli, kaj si morajo pri-tem misliti."

Okupacije Češke, Poljske, ne-napadalne pogodbe pred izbru-hom vojne — vse to je dokaz teh načel.

Dalje prihodnjič

Zmagovalec pri Verdunu

Maršal Petain, dosedanji francoski poslanik v Madridu, je bil pri preosnovi francoske vlade imenovan za podpredsednika vlade. Petain je izredno popularen. S svojim prodornim pogledom, z mogočnim čelom in s svojo osebnostjo je eden najvažnejših mož Francije. Njegov plemeniti obraz, ki ga časih prešine zagoneten smeh-

ljaj, je poln dobrotljivosti in njegovo bistvo je jasno in pre-prosto. Sleherna neodkritosrč-nost in vsak poskus, da bi se resnica prikrivala, se mu stodi in zato tudi ni prijatelj dolgo-veznih in sladkih besed. Nobe-nih poklonov ne mara, najljub-ša mu je resnica in svobodna kritika. O pravem času razode-ne svoje sklepe, ne da bi pri-tem storil kaj zgolj zato, ker bi tako in tako čutil. Nobene stvari ne prezre in v vsem je človek dejanja in vojak iz dna duše. Ko je bival v Madridu, si je znal pridobiti naklonjenost vseh krogov in je tako ugled Francije v Španiji po držav-ljanski vojni na vseh panogah povečal. Zmagovalec izpred Verduna je v svoji novi službi pravi mož na pravem mestu.

Tekma s smrtjo

V bližini danskega mesta Holback pri znanem Iselfjordu se je pred kratkim pripetila ta-le nezgoda: Štiriletni sinček nekega delavca se je igral ob potoku in po neprevidnosti pa-del v vodo. Potok je bil zaradi deževja precej narastel in de-roča voda je malčka odnesla naprej. Njegov šestletni bra-tec je nekaj časa tekel ob bregu potoka in zaman poskušal s palico rešiti brata iz vode. Na-to je stekel domov in povedal očetu, kaj se je zgodilo. Oče se je takoj spustil v tek za življe-nje svojega najmlajšega sin-čka. Poldrugi kilometer od kraja, kjer se je primerila ne-sreča, se potok namreč steka v podzemski kanal in ta vodi v I-selfjord, ki pa je zamrznjen. Otroka je bilo torej mogoče rešiti le še, preden potok izgine pod zemljo. Oče je na vso moč tekel čez njive in travnike proti podzemskemu kanalu, da bi tam prestregel otroka. Uspelo mu je, da je pridrvel do kana-la prav v trenutku, ko so deroči valovi potoka prinesli malčka do kanala. Skočil je v vodo, v zadnjem hipu zgrabil dečka in ga potegnil na suho. Brž ga je nesel v najbližjo hišo in pokli-cal zdravnika. Toda zdravnik ni mogel ugotoviti drugega ka-kor otrokovo smrt. Očetova dirka ni mogla več rešiti otrokovega življenja, kajti bil je mrtev že, ko ga je potegnil iz vode.

Prestopno leto — dva pre-stopna dneva

Doktor Oliver Lee, predsednik astronomskega oddelka na Evanston univerzi je dognal, da se časovna doba, ki jo imenuje-mo leto, v vsakem stoletju zmanjša za polovico sekunde, medtem ko se dnevi v vsakem stoletju podaljšajo za eno celo in eno tisočinko sekunde. Po njegovih poročilih in računih bo leta 5100 naš koledar izkazoval en dan premalo in bo potrebno vrniti še en prestopni dan, tako da bo to leto imelo dva prestop-na dneva.

MALI OGLASI

Delo dobi

Dekle, ki je vajena dela v gro-ceriji, dobi delo. Zglasi naj se v Glen's Delicatessen

7038 Wade Park (146)

Proda se

Radi bolezní se poceni proda lepotični salon (beauty parlor).

Vprašajte na 6724 St. Clair Ave. telefon HEenderson 4181.

(145)

V najem

Odda se v najem 4 sobe, spo-daj; furnez; samo odrasle lju-di. 1219 E. 61st St. (144)

Oddajo se

4 sobe, kopalnice, vse udobnosti. Vpraša se na 1052 E. 62nd St.

Rabljene električne ledenice do-bite za samo \$39.50.

Norwood Appliance & Furniture

6104 St. Clair Ave.

819 E. 185th St.

(Wed. Fri. Jun. 28)

Zaupanje

★ ★ ★

MODRI TRGOVCI
POKAŽEJO SVOJE
ZAUPANJE V
NAKUPOVALNO
MOČ SLOVENSKEGA
NARODA V
CLEVELANDU S TEM,
DA OGLAŠAJO V

★ ★ ★

Ameriški Domovini

najstarejšem slovenskem časopisu v Clevelandu

6117 St. Clair Ave.

HEenderson 0628

HELENA HALUSCHKA:

Sin dveh očetov

"Vleci, sicer bo prepozno!"

Napela sta zadnje moči in zvelkala sani na vrh. Rene se ni ganil, bil je bled, na licih in pod očmi je imel vijolične sence.

V megli, ki je v mrzli poltemi ležala nad vasjo, se je prikazala skupina temnejših senc, v njih sredi se je gibal motna, rdečkasta luč. Prihajala je po poti navzgor.

Krik, napol od strahu napol od veselja. Zavpil je Pavel.

Oče je in hlapec, široki plašč bo najbrž mati ... in ... da ... še Rožamarija.

Ko je spodnja skupina uzrla zgornjo, za hip menda ni vedela, kaj bi, ker je obstala. Potem pa so stekli po poti navkreber.

Sprejati teta Ivana. Ko je ugodila zleknejenega otroka, ni ne spregovorila ne kriknila. Samo na kolena se je zgrudila in mu dvignila obvezano glavo. Rene se je predramil in spregovoril nekaj pomirljivih besed. Prevezala ga je in si ogledala rano. Olajšano se je oddahnila. Potem se je hitro in nepričakovano nekaj zgodilo.

Teta Ivana je vstala, stopila k obema odredenima fantoma in primazala vsakemu pošteno zaušnico. Za Volbenka je bila to prva, ki jo je dobil v svojem življenju.

"Zdaj pa domov!"

Nobene druge besede več ni spregovorila.

"Hvala Bogu!" je mrmral Pavel sam zase. "Hvala Bogu, laže mi je, odkar sem ujel zaušnico."

Volbenk pa bi najrajši Pavlu še eno prisolil. V njem je vse divjalo ter se kuhalo od jeze in sramu. Biti pred Rožamarijo in pred hlapcem tako ponižan, se mu je zdelo tako neznosno, da bi jo najrajši kar pobral in odšel. Odhitel je naprej in se zaklenil v sobo.

Zjutraj ob sedmih je potrkal Pavel. Volbenk se ni mislil oglasiti, a v skrbah za bratranca je le vprašal:

"Kako je Reneju?"

"Hvala Bogu, ni nevarno, zdelo se je hujše kot je. V treh, štirih dneh bo spet vse dobro. Toda prosim te, Volbenk, pojdi z menoj k staršem, ne morem več zdržati, vso krivdo vzamem jaz nase!"

"Ne," je trmasto odgovoril Volbenk.

Zajtrk so jima prinesli v sobo in fanta sta morala v šolo, ne da bi videla koga od domačih. Pavel je čepel v kotu voza in ni črnil nobene z bratrancem. Volbenk se je jezil na ves svet.

Zvečer ni čakala nobena luč na križpotju in živ krst ju ni sprejel v hiši.

V Volbenkovi duši je trma rasla.

"Ha, tudi brez njih bom lahko živel."

Ali ni to prikrit boj med teto Ivano in njim, ali se ji ukloni ali ne. Njegov ponos se je temu upiral. Ravnal je res zoper prepoved in zagrešil otroško hudobijo, pa kaj je to? Naj bi ga pošteno okregali — prav, to bi kar prenesel, toda zaušnica pred vsemi ljudmi in zdaj še to čudno ravnanje, to je pa že preveč!

Pavel je šel k staršem. Volbenk se mu je rogal. "Ali si že odpuščenja prosil?"

"Ze," je rekel Pavel, "in zdaj mi je boljše. Svetujem ti, da napraviš tudi ti tako."

Prav tedaj je prišla mimo Rožamarija:

"Volbenk, pojdite k materi in prosite jo odpuščenja, gotovo ji

je zelo hudo." Blede otroške ustnice so drhte in oči so zrle vlažno. "In z zaušnico ... vas je prišla skušnjava, da bi se le nekoliko uklonil strogemu hišnemu redu. A v tem trenutku se je pojavil stric Fric in se ga, ko je bil že napol mehak, lotil s trdimi moškimi rokami."

Za hip se je v teh očeh navihano posvetilo in Volbenka je prišla skušnjava, da bi se le nekoliko uklonil strogemu hišnemu redu. A v tem trenutku se je pojavil stric Fric in se ga, ko je bil že napol mehak, lotil s trdimi moškimi rokami.

"Govoriti moram s teboj," je revsknil v nečaka. Volbenka je bila v hipu spet sama trma.

"Prosim."

Vstopila sta v pisarno. "Wilde," ga je nagovoril stric z družinskim imenom, "Wilde, tu pri nas smo navajeni na red. Naš da je da, naš ne je ne. Za vse! Kdor se noče pokoriti, ni tu nič opraviti. In zdaj pojdi prosit teto odpuščenja za svoje pobalistvo, ali pa greš domov."

Volbenk spočetka ni mogel nič spregovoriti, potem pa se je samozavestno nasmehnil:

"Takoj pospravim za odhod."

Vljudo se je priklonil in bil vesel, da bo tako imenitno odšel iz hiše. Ko je pospravljaj, si je zvižgal, potem je pisal domov, oddal pismo ekspresno, se v šoli odjavil in potem — ni bilo več poti nazaj.

Šele tedaj se je zavedel. Kako se je vendar to zgodilo? Ali ga ne boli srce?

K večerji so ga poklicali v obednico. Tam je sedela vsa družina z žalostnimi obrazi, le stric je jezero pihal. Volbenk je sklenil, da se pod nobenim pogojem ne bo dal omajati, in je vprašal, kako je Reneju. Hliniti se ti ljudje niso znali in tako ni prišlo nikomur na um, da bi ne bil vedno iskren. Zato ni nihče odgovoril.

Ko so sedli in je Rožamarija z jasnim glasom odmolila molitev pred jedjo, se je Volbenk dvignil: "Teta Ivana, prosim te, odpusti mi neumnost, ki sem jo zagrešil. Žal mi je, da sem te spravil v tak strah."

Stric ga je pazno pogledal. "No, to bi lahko že prej povedal."

"Ne, stric, prisiljeno nisem mogel."

Teta Ivana mu je čez mizo segla v roko.

"In zdaj, Volbenk, prosim jaz: ostani pri nas."

Volbenk je odkimal. Nekaj mu je sicer stiskalo srce, a ponos mu je branil, da bi se uklonil vpricho Rožamarije.

"Nikar, teta Ivana! Prosil sem te za odpuščenje zato, ker sem te žalil, ne pa iz strahu ali zaradi koristi. Ostane naj, kakor je."

Seveda je na skrivaj upal, da bo teta Ivana vztrajala pri svoji želji in ga celo silila, naj bi ostal, čemur bi se tudi mnogo ne upiral. Teta Ivana ga je pa zelo resno pogledala in poudarila:

"Iz žlahtne, toda trde kovine si, Volbenk Wilde, in življenje te bo moralo še hudo kovati." Stric je molčal, babica si je s svojim svilenim predpasnikom zastrla obraz ter sramežljivo jokala.

"Čast je že lepa stvar," je ihtela, "a mar mi je zanj, če mi krađe mojega vnuka. Ali ne moreš drugače, ti neumni fantek?"

Rožamarija je trdo stiskala ustnice, njen obraz je bil kakor izklesan iz kamna in nedosegljiv ponos je seval z njega. Ne, ona ne bi prosila nikdar — in

ne jokala, v tem bi mu bila podobna.

Volbenk je poljubil babico roko in odšel v svojo sobo.

Zadnji dnevi so minili kakor v sanjah. Mati je navdušeno telefonirala: "Koprnim po tebi. Tisoč poljubov in pozdravov. Na svidenje!"

Kakšno bo to svidenje, si ni mogel misliti. Klical si je v spomin podobe iz rodnege mesta, zdele so se mu blede, pošastne in neresnične.

Spet je hodil po starih potih, ki jih je prehodil poleti s svojimi prijatelji. Zdaj počivajo ta pota globoko pod snegom. Zakaj ni v slednjo drevesno skorjo, na vsak travnik, na sleherni skalo vdolbel svojega imena, da bi vsaj košček njega samega ostal za vedno tu. Stvari so govorile z njim kakor ljudje, duše teh stvari so ujele vase tudi njegovo. Od stare cerkve, ki je tako pokojno molila sredi majhnega zasneženega pokopališča, se ni mogel ločiti.

Oziral se je na zvonik in se spraševal, ali ga bodo na polje spet obletavale lastovke. Ali Rožamarija še moli za njegovo dušo, da bi dobila krila? Govorilo ne, ko tako beži pred njim in je videti zelo vesela. Nasprotno sta pa bila Pavel in Rene čisto potrti. Neprestano sta hodila za njim. Rene, ki je bil dober risar, mu je na platno naslikal cerkev, in sicer v olju, in Pavel mu je podaril fotografski aparat, ki si ga je bil kupil za lastne prihranke.

Prišel je zadnji večer. V srebrnih svečnikih so gorele sveče kakor za Ivanovo slovo, toda na pisano vezanem prtu ni bilo nobenih temnordečih dalij, temveč samo preprosta omela. Zato pa je gorel v levi ogenj ko velika škrlatna roža. Babica je šumela v svoji rjavi svileni obleki, zeleno žametasto krilo te teta Ivane pa je nosilo svetlejšo senco. Rožamarija je bila kakor snežinka, čisto bela in sveža, nič ni govorila in hodila je v svoji čarobni kopreni kakor pravljici kraljica.

"Teta Ivana, ali bi mi ne hotela še kaj zapeti?"

Teta Ivana je šla h klavirju in pela stare narodne in božične pesmi, ljubko, preprosto, kakor z dušo, ki se smeji in joka obenem. Ob tem petju se srce razširi, polno je veselja in miru. Teta veruje, kar prepeva o čudežnih božičnih dneh, in čudež je bil v teh trenutkih bolj resničen kot resničnost sama.

Volbenk je iskal oči Rožamarije in Rožamarija je tudi iskala njegove. Le eno sekundo. Potem je spet povsila glavo. Pozno je bilo že in teta Ivana je zaprla klavir. Pospremila je Volbenka v sobo in mu želela lahko noč z besedami: "Bog te blagoslovi, Volbenk."

Drugo jutro navsezgodaj so prebudili vas kraguljčki samotnih sani.

Vsakemu je moral Volbenk stititi roko in obljubiti, da bo kmalu spet prišel. Pavel in Rene sta se prepirala od same razburjenosti in imela opraviti zdej s kovčegom zdaj s sanimi.

Teta Ivana ga je dolgo objemala in ga nato poljubila. Stric Fric mu je stiskal roko in si potem hinavsko snažil nos. Rožamarija mu je segla v roko, pričela govoriti, se zateknila sredi stavka in konec je moral Volbenk razbrati iz njenih vprašujočih oči. Stisnila mu je v roko droben zavojček in ga prosila, naj ga nosi vedno pri sebi. Volbenk se ji je zahvalil in spustil zavojček v žep, ne da bi si ga ogledal.

"Hotela sem vam še reči ..." in spet se ji je beseda pretrgala. Ko pa so se sani premaknile, je pohitela za njimi, se jih oprijela ter odločno in zmedeno obenem kriknila:

"Ti sem ti hotela reči." In je odskočila.

"Ti, ti," je vpil Volbenk za njo in mahal s čepico, dokler konji niso prišli na vrh klanca. Izginjala mu je izpred oči hiša, streha, dimnik, dim, ki se je vil iz njega, vrhovi jagnjedov — in konec je bilo vsega. Vedno gostejša koprena megla mu je vse to vedno bolj zastirala.

Pozneje, ko je sedel že v vlak, se je spomnil na zavojček. Iz papirnatega omota je vzel preprosto zlati križec, ki ga je bila kot edini okras nosila Ro-

žamarija.

Na zadnji strani so bile vezane besede:

"Jaz sem pot."

Dunaj! Velemesto. Vroč življenje, obupno razkošje, otapela beda, okamenela lepota, pesem preteklosti! Volbenka je veselo prešinilo, ko je spet uzrl domače mesto. Na postaji ga ni nihče čakal. Oče je bil pri obravnavi in mati na neki razstavi. Vedel je. Doma mu je prva planila okoli vratu stara Fani. Da se je dobro potegnili in je videti zdrav, je menila.

Doktor Wilde ga je bil vidno vesel in mati se ni mogla do sita nagledati svojega fanta. "Kakšne velike dlani imaš! Kdaj so naredili ti kmetje iz tebe! In, ljubi Bog, te noge!"

Smejala se je ter srčkala in poljubovala svojega fanta, mršila mu lase in trčila, da diše po senu in se belijo kakor platno.

Volbenka je ta živahnost, ta naglica dojemanja in presoje nekoliko zbegala. Zdelo se mu je, da je ob tem sam neskončno štorast. To ogledovanje ga je bodlo in hipoma ni vedel, kaj naj počne z rokami in nogami. Ves je še živel pri teti Ivani, ob kateri se je čutil vsakdo varnega in mirnega. In ni mu bilo laže, ko je mati na kratko izrekla končno mnenje:

"Imenitno si se pozdravil, a

William Green, predsednik A. F. of L. ob prihodu v Washington. Mudil se je na konferenci s predsednikom Rooseveltom. Odobril je tudi Rooseveltov obrambni program in je zagotovil, da bo skušal, kar največ omejitelavske spore v tem času.

tudi imenitno pokmetil."

In ga je spet noro poljubovala. Med seboj sta se oče in mati čistila na debelo vljudo. Morala sta pač strpeti drug ob drugem, dokler gospa Inge ne najde primerne stanovanja. Na večer potem je gospa Inge potegnila Volbenka na stran in nepričakovano vprašala: "No, Beno, ali naj bo med teboj in menoj spet vse poravnano?" Ko je hotel odgovoriti, mu je z dlanjo zaprla usta: "Nič ne odgovarjaj, da ne bom žalostna že kar nočoj. Dovolj sem medtem pretrpela."

Prejšnja njena veselost je bila izginila in Volbenk je opazil prve srebrne niti v njenih kratkih laseh. Ujela je njegov pogled in se otožno nasmehnila:

"Da, moj dragi, mati je nekoliko posivela."

Velika mehkoba in trudnost ga je prevzela.

Tudi sola je terjala svoje

pravice. Njegov prijatelj Rudheim ga je za svidenje od veselja nabunkal, da je bil ves moder in zelen, in ga s tovariši na ramenih odnesel v razred.

Profesor Werther se mu je izza hrbta gospoda ravnatelja, ki je kisló menil, da bo razred zdaj ob tem 'divjaku' spet podivjal, veselo namuznil, mu potem prisrčno stisnil roko in se vidno veselil, ko ga je ugledal na starem prostoru.

Le s trdom se je Volbenk spet vživel v ta svet. Navadil se je, da je prijemal brez naglice za delo in potem žilavo vztrajal; zoprna mu je postala gonja od enega predmeta do drugega in lakomno hlastanje za vsakovrstnim znanjem. Naučil se je bil razločevati, kaj je za življenje važno in kaj postransko.

(Dalje prihodnjič)

Ameriški mornarji, ki tvorijo posadke na naših bojnih ladjah Texas, New York in Arkansas se ukrcavajo na svo- je ladje s katerimi odidejo na poletno križarjenje po morju. Od teh jih bo poslanih 1.400 na Venezuelo, Kubo in druge važne kraje v Atlantiku.

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pri- dite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave.

HEnderson 0628

VESELICA

bo popolen uspeh, ako jo oglašate v

"AMERIŠKI DOMOVINI"

Društva imajo izjemne cene na oglasih

UČITE SE ANGLEŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena in stane samo:

\$ 2.00

Naročila sprejema

KNJIGARNA JOSEPH GRDINA

6121 St. Clair Ave. - Cleveland, O.